

TARJIMON TALABALARNING KASBIY MALAKASINI OSHIRISH MUAMMOLARI

Mavlonova Ra'no Murtazo qizi

Chet tilini o'qitishda innovatsion yondashuvlar vajahon tajribasi. (metodika)

O'zbekiston davlat jahon tillari universiteti

rmurtazayevna@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada talabalarni ukrain va ingliz og'zaki matnlarining fonetik xususiyatlarini hisobga olgan holda ma'lumotlarni sharhlashga o'rgatishda n'anaviy va zamonaviy texnologiyalarning integratsiyasi kelajakdagi tarjimonlarning analitik va tanqidiy fikrlashni, axborotni qabul qilish, tahlil qilish va sharhlashda moslashuvchanlik, chaqqonlik va moslashuvchanlik, tashabbuskorlik va tadbirkorlikni rivojlantirishga yordam berishi mumkinligini xususida fkr yuritiladi. Zamonaviy ilmiy adabiyotlarni batafsil tahlil qilish shuni anglatadiki, o'quv jarayoniga malakaga yo'naltirilgan va ma'noga asoslangan yondashuvlardan foydalanish tarjimon talabalarning akademik muvaffaqiyatiga yordamberadi.

Kalitso'zlar: yangi kasbiy tayyorgarlik; kasbiymalaka; ingliz tili tarjimonlari; talqin qilish; uslubiy yordam; ko'rsatkichlar; parazit vositalar semantikasi; parazit so'zlar tizimlarinig o'zaro ta'siri.

Annotation. In this article, the integration of traditional and modern technologies in teaching students to interpret information, taking into account the phonetic features of Ukrainian and English spoken texts, will help future translators to develop analytical and critical thinking, flexibility, agility and adaptability in receiving, analyzing and interpreting information. it is thought that it can help to develop initiative and entrepreneurship. A detailed analysis of contemporary scientific literature suggests that the use of skill-oriented and meaning-based approaches to the learning process will contribute to the academic success of translation students.

Key words: new vocational training; professional qualification; English translators; interpretation; methodological support; indicators; semantics of parasitic tools; interaction of parasitic word systems.

Аннотация. В данной статье интеграция традиционных и современных технологий в обучении студентов интерпретации информации с учетом фонетических особенностей украинских и английских разговорных текстов поможет будущим переводчикам развить аналитическое и критическое мышление, гибкость, ловкость и адаптируемость в приеме, анализ и интерпретация информации, считается, что это может помочь развитию инициативы и предприимчивости. Детальный анализ современной научной литературы позволяет предположить, что использование умело-ориентированного и смыслового подходов в процессе обучения будет способствовать академическим успехам студентов-переводчиков.

Ключевые слова: новое профессиональное обучение; профессиональная квалификация; английские переводчики; интерпретация; методическая

*поддержка; индикаторы; семантика паразитных инструментов;
взаимодействие паразитических систем слов.*

Ukrainaning Yevropa Ittifoqiga jadal birlashuvi shu tufayli hozirgi kunda harqanday tilning bo'lajak tarjimonlarini tayyorlash tizimida yetakchi o'rinni egallaydi. Og'zaki muloqot rasmiy xatlar, axborot varaqalari, bildirishnomalar yozish uchun vaqtni tejaydi, bu muzokarachilarga turli sohalarda: siyosiy, iqtisodiy, madaniy, ilmiy, ta'lim va hokazolarda konstruktiv hamkorlik qilish imkonini beradi. Tarjimonlar ushbu muhim faoliyatda davlat darajasida va davlatlararo hamkorlik darajasida vositachi bo'lishlari kerak. Tarjimonlik sohasida maxsus tayyorgarlikdan o'tgan tarjimonlar o'z kasbiy vazifalarini sifatli bajarishlari kerak.

Talabalarning tarjimonlikdagi akademik muvaffaqiyatining asosiy shartlari yuqorida ko'rsatilgan har-bir tarjima / tarjimon turining o'ziga xos xususiyatlariga muvofiq to'g'ri tashkil etilgan o'quv jarayoni bilan belgilanadi. Shuning uchun ham bo'lajak tarjimonlarning kasbiy malakasini shakllantirishga yordam beruvchi samarali pedagogik vositalar, shakl va usullarni nazariy tadqiq etish va amaliy tekshirish, universitet kadrlar tayyorlash tizimidagi kompetentsiyaularning kasbiy nutq tayyorgarligining tegishli o'quvva (yoki) darsdan tashqari tarkibiy qismlarini aniqlash va asoslash uchun shoshilinch talabni tasdiqlaydi. Tarjima sohasida prosodiyani o'rganish bo'lajak tarjimonlar uchun topshiriqlarni yanada ishlab chiqish uchun asosiy bo'lib tuyuladi. Biz fikrimizcha, parazit so'zlar og'zaki shaklda yaratilgan matnlarning ajralmas qismi sifatida "quyidagilarda qo'llaniladi:

- 1) ma'ruzachi tomonidan aytiladigan akustik davomiylikni shakllantirish;
- 2) nutqiy matnning so'zlovchi muhim deb hisoblagan qismlariga asosiy e'tibor berish".

Shunday qilib, ma'lumotni tahrirlash va sharhlash bilan bog'liq sohada fonetik tadqiqotlarni birlashtirish va tegishli uslubiy yordamni ishlab chiqish maqsadga muvofiqligi isbotlangan. Shuni ham ta'kidlash kerakki, tarjimon tarjimonlik paytida og'zaki muloqotninga xloqiy tamoyillariga rioya qilishi kerak: tarjimon og'zaki muloqot etikasiga rioya qilishi, mijozning qadr-qimmatini cheklamasdan erkinligini hurmat qilishi kerak. Tarjimon (xalqaro aloqalar doirasida, aniqrog'i, diplomatic darajada ketma-ket tarjimoni amalga oshirishda) diplomatic vakolatlarni amalga oshiradi: u diplomatic munosabatlarni saqlab qolish, shuningdek, tushunmovchiliklar va nizolarning oldini olish uchun asl mazmunning to'g'riligini buzishga haqli emas. Shu bilan birga, tarjimon ham bor tomonlarning munosabatlariga aralashish yoki asl matn bo'yicha o'z nuqtai nazarini bildirish huquqiga ega emas. Eng muhimi, tarjimon muloqot qiluvchining hissiy munosabati yoki shaxsiy kamchiliklariga munosabat bildirishga haqli emas, garchi u zararsizlantirish (nuqsonlarni) va o'zgartirishi kerak bo'lsaham ularni maqsadli matnga maqsadli tilning adabiy me'yorlariga rioya qilgan holda kiritish va hokazo). Shubhasiz, tarjimonning xulq-atvori belgilangan talablarga javob berishi kerak, ammo tarjima jarayonida qo'llaniladigan intonatsiyaning ahamiyatini inkor etib bo'lmaydi. Tilshunoslar intonatsiyadan noto'g'ri foydalanish, hatto leksik birliklarning o'rinli qo'llanishi bilan qo'shilsa ham, bunday holatga olib kelishi mumkinligini tan oladilar.

Tushunmovchilik. Bundan tashqari, intonatsiya modellarini noto'g'ri og'zaki idrok etish va ma'lumotni bir tildan ikkinchi tilga o'tkazmaslik tufayli yuzaga kelgan "tarjima nomutanosibli" biri, o'quvchi-tarjimonlarning almashish ko'nikmalarini rivojlantirishda og'ishlarni keltirib chiqaradi. Kommutatsiya ko'nikmalariga kelsak, biz tadqiqotini to'liq qabul qilamiz, unda muallif tarjimon talabalarning kommutatsiya ko'nikmalarini shakllantirish va avtomatlashtirish bo'lajak tarjimonlarning kasbiy rivojlanishini optimallashtirish va tezlashtirishga yordam berishini isbotlaydi. Shuningdek, tarjimonlar "ko'chirish ko'nikmalarini rivojlantirishni o'zlarining asosiy vazifalaridan biri deb bilishlari" kerakligini ta'kidlaydi. Real kommunikativ vaziyatlarda chet tilidan foydalaniladi. Shu sababli, talabalar uchun ikki tomonlama tarjima qilish bo'yicha maqsadli amaliyotni tashkil etish, suhbatdoshning hissiy munosabatini aniqlash va yetarli munosabatda bo'lishga o'rgatish zarur. Talabalarning akademik muvaffaqiyati, inglizcha-ukraincha tarjima bo'yicha o'qitilayotganda, ko'p narsa ularning tilni bilishiga bog'liq, bu esa tarbiyalanishi kerak. Shu sababli, ingliz tilini o'rgatish (bo'lajak tarjimonlar) ularning kasbiy tayyorgarligida muhim rol o'ynaydi. Universitet o'qituvchilari tomonidan mohirlik bilan foydalaniladigan o'qitish vositalari talabalarning malakasi jihatidan rivojlanishiga yordam beradi. Biz Popova tomonidan e'lon qilingan g'oyalarni tahlil qilamiz: o'quvchilarning til ongini rivojlantirish intuitiv evristikani faollashtirish va evristikaga yo'naltirilgan ijodiy vazifalarni bajarish orqali rag'batlantirilishi va rivojlanishi mumkin; Bundan tashqari, biz shuni hisobga olishimiz kerakki, o'rganish nafaqat maqsadli tilni intuitiv va ongsiz ravishda o'zlashtirishni, balki mutaxassislik fanlari va maqsadli madaniyatning mazmunini ham o'zlashtirishni o'z ichiga oladi. Olim, shuningdek, har doim til ko'nikmalarini o'zida mujassam etgan tajriba-interfaol ta'lim faoliyatining ahamiyatini ta'kidlaydi.

Biz kelajakdagi tarjimonlarni tayyorlashda talabalarga murakkab kommunikativ topshiriqlar, shuningdek, tildan foydalanish bilan bog'liq mashqlarni berish zarurligini tan olamiz: aqliy hujum va munozaralarni (gapirish va tinglashni) nazarda tutuvchi o'quv loyihalari, o'qish va tinglash orqali yozma va og'zaki ma'lumotlarni to'plash, loyiha topshiriqlarini og'zaki (gapirish va tinglash) va yozma shakllarda (yozma) bajarish va hokazo. Belgilangan kommunikativ til faoliyati (gapirish, tinglash, o'qish va yozish) talabalarni og'zaki va yozma tarjimada o'rgatish uchun asos yaratish uchun mo'ljallangan. Shuni ta'kidlash kerakki, bular (og'zaki) talqin va yozma tarjima bo'lib, yangilangan tavsiflovchilarga muvofiq ta'lim kontekstida katta ahamiyatga ega.

Tillar bo'yicha umumiy Yevropa ma'lumotnomasi. Boshqa tomondan, ingliz tilini (yoki boshqa chet tillarini) o'qitish tizimidagi ijtimoiy va madaniy ta'lim komponentlari talabalarning lingvistik kompetentsiyalari (leksik, fonologik, sintaktik bilim va ko'nikmalar) bilan birga ingliz tilini umumiy bilish darajasini tashkil qiladi. Zamonaviy ta'lim sharoitlari va texnologiyalari o'qituvchilarga qabul qilish, ishlab chiqarish, o'zaro ta'sir qilish yoki vositachilikni (xususan, tarjimonlik yoki tarjimani) o'z ichiga olgan til faoliyatini tashkil qilish imkonini beradi. Ushbu

faoliyat turlarining har biri og'zaki yoki yozma shakldagi matnlarga yoki ikkalasiga nisbatan mumkin.

Xulosa qilib aytishimiz mumkinki, boshlangan tajriba o'z samarasini ko'rsatdi, chunki u kelajakda ingliz tilidagi tarjimonlar/tarjimonlarning ushbu sohadagi professional malakasini rivojlantirish imkonini berdi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Alger M., Eyckmans J. I took physical lessons for granted": A case study exploring students' interpersonal interactions in online synchronous lessons during the outbreak. System. 2022;105 doi: 10.1016/j.system.2021.102716.
2. Ashton K. Language teacher agency in emergency online teaching. System. 2022;105 doi: 10.1016/j.system.2021.102713.
3. ArtyomZubkov, Increasing Effectiveness of Foreign Language Teaching of Transport University Students in Process of Online Learn, Research Gate, March 2022.
4. Back M., Golembeski K., Gutiérrez A., Macko T., Miller S., Pelletier D.L. We were told that the content we delivered was not as important:" disconnect and disparities in world language student teaching during COVID-19. System. 2021;103 doi: 10.1016/j.system.2021.102679.
5. Lela Ivanovska, Ph.D, Milena Kasaposka-Chadlovskaa, SilvanaKolevska-Neshkovska, ONLINE FOREIGN LANGUAGE TEACHING, IAI Academic Conference Proceedings Virtual Conference, 20 May 2020
6. S. A. Aminova, J. Umida, THE USE OF METHODS OF TEACHING FOREIGN LANGUAGE PROCESS, ACADEMIC RESEARCH IN EDUCATIONAL SCIENCES VOLUME 2 | ISSUE 4 | 2021, ISSN: 2181-1385, Scientific Journal Impact Factor (SJIF) 2021: 5.723
7. Рахмонов, Азизхон Боситхонович. "Современные подходы в подготовке будущих педагогов." Universum: психология и образование 2 (80) (2021): 22-24.
8. Рахмонов, Азизхон Боситхонович. "Формирование исследовательских умений будущих педагогов в научно-проектной деятельности." Современное образование (Узбекистан) 12 (97) (2020): 11-18.
9. Рахмонов, Азизхон Боситхонович. "Специфика компетентностного подхода в процессе развития самообразования." Вестник науки и образования 17-1 (95) (2020): 60-63.
10. Абдуганиева, Джамиля. "Методика обучения последовательному переводу студентов языковых вузов." in Library 22.2 (2022).
11. Абдуганиева, Джамиля. "Some aspects of online interpreting: current state and prospects for the future." Переводоведение: проблемы, решения и перспективы 1 (2022): 16-20.
12. Абдуганиева, Джамиля. "ПРИМЕНЕНИЕ ИКТ В ОБУЧЕНИИ ПЕРЕВОДЧИКОВ." in Library 21.2 (2021).
13. Абдуганиева, Джамиля. "DEVELOPING CONSECUTIVE INTERPRETER'S COMMUNICATIVE SKILLS OF EMOTIVE-EMPATHIC." in Library 20.3 (2020): 115-131.